

je bilo sežiganje v pečeh, na grmadah, na razbeljenih stoli, raznih, kuhanje v vrelem olju in smoli. Zopet drugim so ulivali v usta tekoče kovine, jih ovijali v smolnate vreče, te prižigali, da so goreli ljudje kot žive baklje. Mla kazen je bilo obglavljenje, prebode s sulico, ustrelitev s puščico in — utopljenje. Nekaj strašnega je bilo pokopavanje živih. Metali so kristjane psom in divjim zverinam, rezali jih na kose, jim parali trebuh in jim tlačili med drob svinjsko hrano. Na tisoče in tisoče so jih obsodili na prisilno delo na cestah, v javnih prostorih in predvsem v rudnikih. Žene in device so onečastili, jih vodili okrog čisto razgaljene po ulicah po več dni itd.

Najvažnejši dokazi za mučeništvo.

Najvažnejši dokazi, kako ogromno je bilo število mučencev, so pokopališča kristjanov iz dobe preganjanj in katerim pravimo katakombe. Katakombe so še danes ohranjene v okolici Aleksandrije, mesta Kyrene, Syrakus, Neaplja in v okolici raznih drugih mest v Italiji. Največ — 54 in najstarejše katakombe so v okolici Rima. Za časa preganjanja so uporabljali kristjani katakombe kot edina pokopališča in zbirališča za opravljanje službe božje. Po rimskem pravu so bile katakombe kot pokopališča zaščitene napram zaplembi in onečaščenju.

Kako so zgledale katakombe, kaj se je v njih vršilo, kako so s časom pozabili nanje in jih v novejšem času zopet na novo odkrili, raziskali ter opisali, o tem smo se letos v »Gospodarju« že bolj obširno pogovorili.

*

Nekaj o postu. Post je veljal že v najstarejših časih kot nekaj dobrodelnega za duha in telo. Imenitnejša mladost starih Perzijcev ali grških Spartancev se je morala vaditi v pritriganju glede jedi in pijače. Vsi starejši kulturni narodi so se nasičevali le po dvakrat na dan. Starogrški modrihan Sokrat je imenoval vsacega, ki je jedel več nego dvakrat dnevno, barbara (na pol divjaka). Do srednjega veka je bilo dvakratno uživanje hrane na dan splošna navada. Najstarejši zakonodajalci so skušali iz zdravstvenih ozirrov post podložnikom zabičati s pomočjo zakonske dolžnosti. Da so te postne postave še bolj bile spoštovane, so jih opletli z versko dolžnostjo. Prepovedi uživanja nekaterih jedi so bile prvotno izdane iz zdravstvenega stališča. Podnebje v Palestini zahteva radi vročine omejitve uživanja mesa in je veliko bolj prikladna sočivnata hrana. Da pravoverni židje še danes ne jedo svinjetine, izvira od tod, ker so to navado prinesli Izraelci iz Egipta. Tolikanj kulturni stari Egipčani so se strogo ogibali svinjskega mesa, ker je svinja podvržena tolikim boleznim, ki so se prenašale po mesu tudi na človeka. Krščanstvo je prevzelo post iz Mozeove postave in nobeden zdravnik še ni trdil, da bi bilo pritriganje v jedi in pijači nekaj nezdravega.

NOVICE

Obsojen morilec. Po novem kazenskem zakonu je ukinjena porota in sodi hujše zločine petorica sodnikov pri okrožnih sodiščih. Pri mariborskem okrožnem sodišču se je zagovarjal po novem načinu 20 letni čevljarški učenec Rudolf Kovač, ki se je učil čevljarške obrti pri mojstru v Studencih pri Mariboru. Obdolžen je bil zločina umora nad posestnikom Rudolfom Kanclerjem na cesti iz Kamnice proti Sv. Križu v noči od 8. na 9. decembra 1929. — Bilo je aretiranih več osumljencev, ki so pa bili vsi nedolžni razven Kovača, ki je bil v petek zadnjega januarja obsojen od petorice sodnikov na 15 let težke ječe in na povračilo stroškov dedičem Rudolfa Kanclerja v znesku 2500 Din.

Pemilostitev dveh na smrt obsojenih. Z najvišjim ukazom od dne 20. januarja tega leta je bil pomiloščen na do smrtne težke ječe Josip Blas iz Benkove pri Pregradi na Hrvaškem, ki je bil pred mariborsko poroto dne 20. septembra pretečenega leta obsojen na smrt na vešalih, ker je 19. marca 1929 umoril in oropal v Žaklju pri Podlehniku živinskega trgovca Jakoba Žirovnika iz Lancove vasi pri Ptujju. Z najvišjim ukazom od dne 7. novembra pa je bil pomiloščen na 20 let težke ječe cigan »Bočkor«, danes 30-letni Anton Novak iz Tišine v Prekmurju, ki je bil obsojen pred mariborsko poroto dne 5. junija lanskega leta na smrt na vešalih, ker je pred devetimi leti med 29. decembrom 1920 in 2. januarjem 1921 v Lipi pri Beltincih zadavil svojo ljubico, 24-letno Uršulo Vincetičovo.

Smrtna žrtve godovanja. Nekaj članov mariborske vojne godbe je prišlo 28. jan. t. l. okrog 11. ure zvečer v gostilno Wombek v Krčevini pri Mariboru, da bi slavili god nekaterih tovarišev. Bili so veseli, igrali so si in se zabavali. Okrog 3. ure zjutraj so nekateri hoteli domov, drugi pa še ostati; vino pa je začelo že pri vseh učinkovati. Brez pravega vzroka so začele padati ostre besede. Vojni godbenik Franc Vodnik je, stoječ pri mizi blizu vrat, zopet pozival k odhodu. Muzikant Franc Rakuša pa se je zaletel vanj, ga podrli na tla in bilo je na tleh nekoliko ruvanja. Rakušo so tovariši vlekli stran. Naenkrat se je opazilo, da drži Rakuša Vodnikovo bodalo za ostrino v desni roki, krvavo. — Ko se je Rakuša nato dvignil, se je opotekel, omahnil in padel. Tovariši, ki so videli samo od bajoneta okrvavljeno roko, so mislili, da je Rakuša v nezavesti. Še le poklicani člani rešilne postaje so ugotovili, da je imel Rakuša na desni prsni strani globoko rano in da je izkervavel. Prišla je vojaška komisija in izvršila izvid na licu mesta, kjer je do tlej orožništvo zastražilo lokal, da je ostalo vse na mestu. Po izvršeni komisiji so Rakuševo truplo odpeljali. Franc Rakuša je stanoval v Krčevini; bil je oženjen in oče dveh otrok. S tovarišem Vodnikom sta bila dobra prijatelja.

Človek s čudnimi navadami. Na železniški postaji Novo mesto si je prerezal pred tedni trebuh mlajši mož. — Prepeljali so ga v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji, kjer je izpovedal vsa mogoča imena, kako da se piše, kaj da je in zakaj si je zasadil nož v trebuh. Še le sedaj so odkrili, da gre v tem slučaju za v Slov. Bistrici rojenega Albina Vidmajer, ki je po poklicu krojaški pomočnik in ni pri pameti. Mariborska bolnica je imela z njim že dvakrat opravka. Omenjeni požira razne kovinaste predmete, da pride v bolnico. V Mariboru so mu vzeli enkrat iz želodca odprt žepni nož s kovinastim ročajem. Drugič so mu izrezali izpod kože zdravniški instrument. Bil je že dalje časa na opazovalnici, v jetnišnici in so zdravniki mnenja, da za svoja dejanja ni odgovoren.

Vlak ga je povozil. V predoru med Pragerskim in Slovensko Bistrico so našli na tračnicah cestnega nadzornika Henrika Požarja iz Maribora. Imel je razbito glavo. Povožil ga je popoldanski brzovlak ob času, ko je šel nadzornik skozi predor. Gre v tem slučaju za samomor.

Na pogrebu rajne Ivanka Hamler v Orehovcih pri Gornji Radgoni se je nabralo na predlog njenega brata Alojzija 164 Din za zgradbo novega bogoslovja v Mariboru. Vsem darovalcem najlepša hvala.

Nova avtobusna prega Poljčane—Vitanje je bila otvorjena dne 1. februarja tega leta s sledečim voznim redom: odhod iz Vitanja proti Konjicam ob 7. uri in ob 12.55; odhod iz Konjic proti Poljčanam ob 9. uri in ob 13.50; iz Poljčan ob 10.30 in ob 14.45; iz Konjic v smeri Vitanje ob 12. uri in 18.10.

Avtobus Celje—Štore, ki je začel voziti ob nedeljah in praznikih nekako od novega leta, se je med tem časom že upeljal ter so se ga doslej posebno posluževali Štorjani in Teherčani. Zdi se pa, da vsi Celjani tega ne vedo. Opozorjamo torej, da opraviča to vožnjo ob nedeljah in praznikih avtobus, ki prihaja ob 13.35 iz Vranskega v Celje, odkoder odide po 5 minutnem odmoru v Štore ter se vrača iz Štor ob 14. uri v Celje.

Kezalec je pogorel dne 29. januarja tega leta v Tremerjih pri Celju posestniku Ceceljnu. Celjski gasilci so bili takoj na mestu nesreče, požar omejili in pogasili.

Radi 468 slučajev poneverbe se zagovarja te dni pred sodiščem v Skoplju Stefan Dinulovič.

Najdaljši požari. Več nego 8 mesecev divja požar v petrolejskih vrelcih v dolini Moreni na Rumunskem. Visoko kakor zvoniki švigajo noč in dan plameni proti nebu. Strašno gromenja straši pod zemljo in vsi dosedanja poskusi gašenja ali zaježitve so bili zaman. Ogenj uničuje dnevno milijone. Mnogi bi mislili, da je požar v Moreni najdaljši, kar jih pozna zgodovina, a temu ni tako. V Kentucky (v Združenih državah) je izbruhnil pod zemljo radi vnetja plinov požar, ki je divjal celih 50 let. Gašenje je uspelo, ko so napeljali v rove celo reko. — V New Sraitvillu (v ameriški državi Ohio) so stavkali rudarji leta 1884. Da bi pri-

šlili delodajalce k popustljivosti, so zažgali osem rogov. Še danes gori ta premog, požar se širi in uničuje kurivo 46 let. Še dalje traja jamski požar v Carbondale v Pensilvaniji. Že ogroža zemeljsko površje, vendar so se ondani prebivalci privadili na stalno nevarnost, katero si hodijo ogledovat znanstveniki in radovedneži iz celega sveta. Kedaj bosta prenehala ta dva ameriška požara, ki sta uničila dosega že nad 1 milijon ton najboljšega premoga, se ne da preračunati. Vsi dosežani gasilni poskusi so se izjalovili. Leta 1668, dvajset let po končani 30 letni vojni, je začelo goreti pod zemljo v Dudweilerju pri St. Ingbertu na Saarju v Nemčiji. 260 let ni uspelo pogasiti ta jamski požar, katerega skuša zastopj užugati moderni človek iz leta 1930, ki si je osvojil zrak, vsa morja in celo oba zemeljska tečaja.

o svetopisemskem mestu Jeriko. Znano je, kako so se polastili Izraelci po izhodu iz Egipta in ko so prišli v obljubljeni dežel, z mogočnim obzidjem obdanega mesta Jeriho. Raziskovanja jerihonskega obzidja se je lotila angleška ekspedicija pod vodstvom Karla Marstona. Pri kopanju so našli na zidu, kakor jih popisuje sveto pismo in že en del tudi odkrili. Mesto Jeriho je bilo v dolini reke Jordan in so ga obdajali mogočni zidi kot obramba proti raznim sovražnim narodom. Ostanki zidov so izredno močni in so posamezni kamni težki 2 toni. Na nekaterih mestih je bilo obzidje visoko 6 do 7 metrov. Učenjaki trdijo, da je bila trdnjava Jeriho pozidana 2000 let pred Kristusom.

Iz morskih globočin. V globočini 300 do 400 metrov preneha vsako rastlinstvo, ker tako globoko ne more prodreti solnčna svetloba, ki je življenjski pogoj za rastlinstvo. V globini 500 metrov je popolna tema, pač pa se podijo po največjih morskih globočinah ribam, rakom in polipom podobne živali, kojih življenjske razmere preiskujejo v najnovejših časih razne znanstvene ekspedicije.

Ptič razkril umor. Portugalska rodina v mestu Lissabon ima papagaja, ki je star 130 let. Ptič je kričal od časa do časa besede: »Pomoč! Pomoč! Mack Breck!« Omenjena družina si ni mogla dolgo raztolmačiti obupnega krikanja. Da bi določil naravoslovec starost papagaja, je izsledil prejšnjega njegovega gospodarja. Dognal je, da je bila ptica leta 1812 last slovite pevke Benite Arleti. Našli so jo 18. februarja 1872 zabodeno v njeni spalnici, ne da bi hile oblasti ujele morilca. Po dolgem brskanju po starih zapiskih gledališča, kjer je bila Arleti nastavljena, se je dalo dokazati, da se je zatekel tedaj v Lissabono iz Šotske neki Mac-Breck. Dobil je tudi on službo med gledališkimi igralci. Nobenega dvoma ni, da je ravno ta šot morilec pevke in da ponavlja papagaj že sto let krik strahu, katerega je izustila njegova gospodarica v trenutku, ko je stopil v njeno sobo Mac Breck.

Kaka bosta najnovejša zrakoplova? Združene države bodo dogradile v letu 1933 dva vojna zrakoplova. Ki bosta ka-

ščena na imeni: Z R S 4 in Z R S 5. — Vsak bo vseboval 185 tisoč kubičnih metrov plina. V trupu zrakoplova bo bo zgrajenih osem prostorov za motorje tako, da bo na zunaj viden le propeler. Zračna ladja bo oborožena s strojnimi puškami in bo nosila seboj pet bojnih letal, ki bodo branila matično ladjo v slučaju napada ali nevarnosti. Ako bo v obratu vseh osem motorjev, bo plul zrakoplov s hitrostjo 140 km na uro. Gradijo zrakoplova pri mestu Akron v državi Ohio. Gradbena lopa je dolga 360 m, široka 100 m.

Najnovejša obramba zoper bančne roparje. Evropski roparji večjih denarnih svot se morajo presneto potruditi, predno pridejo do zaželjenega plena. Tolovajska druhal v Ameriki je bolj drzna. Tamkaj skoči en drznež v ekspresni vlak, ustrahuje z naperjenim revolverjem potnike enega za drugim in jih oropa denarja in raznih drugih dragocenosti. Nekaj najbolj privlačnega za roparje in vlomilce v Združenih državah so od nekdanj banke in sploh bogatejši denarni zavodi. Bogatini v v ameriških mestih so se zasukali v najnovejšem času zoper tolovajstva pri belem dnevu z oklopnimi avtomobili, na katerih prevažajo večje denarne svote iz ene banke v drugo ali na pošto. V oklopnem avtomobilu so poleg blagajnika, stražarji s strojnimi puškami ter ročnimi granatami. Izropanje tolikanj oboroženega bančnega avtomobila je tudi za najbolj drzne lopove pretrd oreh. Radi sigurnosti oklopnih avtomobilov so krenile roparske organizacije na staro pot. Kar naenkrat stopi v banko k blagajniku najlepše oblečen gospod, ki pozdravi z največjo uljudnostjo ter začne razgovor o bančnih poslih. Ko je blagajnik najbolj zatopljen v pogovor, potegne gospod revolver in ustrahuje uradnika, da ne kriči, dokler drznež ni opravil roparskega posla. Ta način roba je bil zadnja leta po Ameriki na dnevnem redu. Bankirji so se sedaj zavarovali napram banditom tako, da imajo blagajniki koj pri rokah nevidne gumbce. Ako se napadeni gumba količak dotakne, se razširi po celem prostoru plin, ki iztisne trenutno iz človeškega oka curke solz. V očigled tej obrambi so bančni roparji brez moči.

Edini prebivalec izumrlega mesta umrl. Pred dnevi je umrl zadnji prebivalec mesta Boddie (Kalifornija — Amerika), ki je štel 100 tisoč prebivalcev. Mesto je bilo nekoč cvetoče središče kolonije iskalcev zlata. Naselbina je pa propadla ravnotako naglo, kakor je zrasla, ker so se iskalci zlata izselili na bogatejša zlata polja po Alaski, v Južni Ameriki in Avstraliji. Samo eden mož je ostal v mestu in to je bil pred kratkem umrl Jim Walker. Celih 23 let je bil edini prebivalec zapuščenega mesta. Živel je samotarsko med razvalinami hiš. Le tu in tam ga je zmotil v samoti kak radovednež.

Tehien vzrok za razporoko. Charlie Fellenz v Chikagu je slaboten možiček, ne morebiti po telesu, ampak volja je slaba. Na novega leta dan je svoji ženi svadeno obljubil, da se ne bo nikoli več dotaknil vina ali kake druge

opojne pijače in krepko se je premagoval, da je držal svojo obljubo — skozi eno celo uro; potem pa je prišla že prehuda skušnjava in padel je. Zakrknjenost moža je ženo tako zaboljela, da se je zatekla k sodišču in zahtevala razporoko. Vprašanje je, če bo tudi sodnik smatral ta »greh« za zadosten vzrok.

Tudi možje znajo biti trdoglavi. — Jožef Hudeček v Chikagu je vzorno pokazal način, kako se mora »mulo past«. V letu 1917 se je nekaj sprl s svojo ženo in od tedaj ni celih dvanajst let izpregovoril z njo niti besedice; niti dobro jutro ji ni nikdar voščil. — Njih dve hčeri 20 letna Rose in 18 letna Lillian, sta skušali v juliju preteklega leta starše med seboj spraviti, a sta slabo naleteli. Oče se je še nad njima razjezil in od tistega časa tudi z njima ni več govoril. Deklici ste zato odšli iz domače hiše in tudi ženi je bilo končno tega dovolj ter je vložila tožbo za razporoko.

Najmanjša vijolina na svetu. Godbeni strokovnjaki in izkušeni kapelniki trdijo, da je mala vijolina veliko bolj praktična in boljša neko velika. Nek angleški tovarnar, po imenu Džems Džilbert je pred nedavnim izvršil najmanjšo vijolino na svetu. Ta instrument je jedva deset centimetrov dolg in primeroma tudi zelo ozek. Po sodbi strokovnjaka je nehibno dovršena in z ničemer ne zaostaja za velikimi vijolinami. Strune so iste kot pri drugih in ona daje prav lep glas. Tovarnar ji je označil ceno tisoč funtov šterlingov, a se doslej zanjo še ni našel kupec.

Za ukradeni šiling štiri mesece zavora. Angleška sodišča sodijo zelo strogo. — Pred kratkem je bil obsojen v Southlendu dvajsetletni Henry Eduard Langfort radi tega, ker je ukradel šiling. V tem slučaju pa ni šlo toliko za šiling, pač pa zato, da doleti kaznen mladega moža, o katerem se sploh ne ve, s čim se preživlja. Langfort je izobražen dečko iz poštene družine ter spreten za vsako delo. Zašel je med spridene tovariše in je zagazil v blato. Policija in uradi so bili radovedni, s čim se preživlja, toda zasačeni tat šilinga ni hotel nikakor razkriti svoje preteklosti. »Ničesar poštenega ne bo z njim,« si je mislil sodnik in mu dal štiri mesece zavora.

O uplivu godbe na živali je priobčil nek francoski glasbeni list zanimiv članek. Tam opisuje slučaj o nekem jazbečarju, kateri je molče poslušal, kadar je njegova gospodarica igrala na klavir, takoj pa je začel zavijati, kakor hitro je igrala napačno. Ogrski skladatelj Erkel je imel zajca, ki je udarjal z nožico po taktu, vsikdar pa v pravih presledkih in s pravilnim ritmom. Organist remeske cerkve je vsikdar jemal svojega malega psička seboj k vaji na orglje. Psiček je srdito zarečnal, kadar se glasi niso ujemali, sicer pa je molčal in poslušal, ako je šlo pravilno. Pariški pianist ima dva hrta (psa), katera sta navzoča, kadar izvaja svoje umetnosti. Četveronožci so vedno povsem mirni, toda psi prično takoj lajati, čim zazveni fantazija z opere »Carmen« ali pa koračnica Mozarta in se ne dajo umi-

riti niti z besedo niti z udarci. Značilna posebnost se pripoveduje iz življenja slavnega ruskega skladatelja Rubinstein. Ko je leta 1886 igral v Brüsslu, je opazil na klavirju pajka, kateri je strpno in brezgibno poslušal igro, a takoj pa zbežal, ko je umolknila. Kakor hitro se je igra vnovič oglasila, je prišel in poslušal.

NOVI SOVJETSKI KOLEDAR V DEJANSKEM ŽIVLJENJU.

Iz Moskve se uradno poroča, da je sprejela vlada načrt odbora za koledarsko reformo. Leto se bo pričelo vedno dne 1. oktobra in se deli v 72 tednov po pet dni v tednu. Že letos je bil vpeljan nepretrgani delovni teden. Mezde se bodo izplačevale vsakih deset dni enkrat. Vlada si obljublja veliko prihrankov od nepretrganega dela. Tedenski počitek (24 ur) bodo uživali delavci po vrsti. Glavni namen koledarske reforme je, da bodo tekli stroji neprestano. Vendar je izzval ta načrt toliko razburjenja med delavci, da je bila vlada primorana omiliti prvotno določbo. Vsem članom ene in iste delavske rodbine bo namreč dovoljen skupen tedenski počitek na isti dan.

Takole si je predstavljala reformo koledarja sovjetska vlada, čisto drugače pa se je ta izkazala v življenju. O tem prav zanimivo poroča moskovski delavski dnevnik »Gudok« z dne 13. decembra, ko piše:

Obupan, razkuštran mož je planil v sobo tovarniškega sovjeta. »Samo vi ste vsega krivi!« je vpil in s prstom kazal na vse posamezne člane. »Koliko let sem srečno živel s svojo ženo. No in zdaj — ločiti se bova morala!«

»Kaj ti je, Jurij?« so zavpili obtoženci in z ropotom skočili s svojih stolov. »Kaj čebnjaš, če nismo nikoli videli tvoje babnice?«

»Videli ali ne videli, to je brez pomena. Kdo je vpeljal pri nas nepretrgan teden? Vi, samo vi! In sedaj se naj bi jaz zavoljo vas še ločil?«

»Zdaj se je predsednik sovjeta vzravnal, naredil uraden obraz in zaklical: »Jurij! Opozarjam te, da je to nezaupanje lastnim voditeljem in obsojanje vladne delavne politike. Zagovarjati se boš moral, sicer prideš pred sodišče!«

»Briga me to! Le poslušajte moj zagovor! Prav kratek je in radoveden sem, za kaj me boste obsodili! Stroj torej tečejo vedno najprej, nedelje ni več, in vsi dobimo tedenski počitek v skupinah. No, moja žena ima prost dan v četrtek, jaz pa v petek. Pretekli teden sem jaz počival v četrtek, in ona v sredo. To pomeni, da je nikoli ne bom dohitel! Nikoli več nisva skupaj, da se pomeniva o družini in prostem času. Nobenega prijatelja ne vidim več, ker vsak ima drug prost dan. Pod milim nebom nimam nikogar, da bi se z njim razgovoril. Vsi smo raztepeni vam na ljubo. Ali je to življenje? Zaprite me, če hočete, a prav to vam bo vsak povedal. No, ali ste slišali? Zdaj pa mi pomagajte, če znate!«

Larin je sporočil Osrednjemu odboru

za petdnevni teden, da kažejo uradi in javnost malo zanimanja za važno reformo. Pravočasno pa se je pobrigala cerkev. Tako so vpeljale petdnevko pravoslavne cerkve v Orehovu-Zujevu, središču predilne industrije.

Pokrajina večnega ledu.

Nemci trdijo, da so odkrili najbolj severni del Amerike — ogromni otok Grönlandijo takozvani Vikingi že 500 let poprej, nego se je Kolumbu sploh sanjalo o novem svetu.

Grönlandija — pokrajina večnega ledu, leži med 60 in 83 in pol stopinj severne širine. Se raztega na razdaljo kakor je črta med Berlinom in mestom Kairo v Afriki. Njena površina znaša eno tretjino Avstralije, je trikrat toliko kakor avstralski otok Nova Guineja in štirikrat in pol toliko kakor Nemčija. Brez večnega ledu je prav ozek pas ob morski obali, sicer pa je cela pokrajina pod ledeno odejo, ki doseže na mestih višino 3000 metrov. Vladajo tamkaj ledene razmere kakor pred toliko tisoč leti po celi Evropi, ko je kraljevala ledena doba. Kdor hoče dobiti pojmo o ledeni dobi, mu je treba, da si ogleda podnebje in zaledenele ravani Grönlandije.

Pred kratkem se je vrnila z raziskovanj po omenjeni pokrajini nemška ekspedicija pod vodstvom profesorja Alfreda Wegener iz Gradca. Raziskovalci so zapustili ladjo v Disko zalivu ob zapadni grönlandski obali. Na sahen so prodrli 300 km v notranjost Grönlandije. Mraz se giblje med 0 do 20 stopinj pod ničlo. Nekaj nepopisnega so ledene gore, po katerih se kotilijo med groznim truščem ledeniki. — Nekaj vsakdanjega so valeče se ledene kocke v obsegu enega kvadratnega kilometra in visoke 20 metrov in še več. Ko sneži, padajo snežinke tako gosto, da človek ne vidi pri belem dnevu niti eno ped pred seboj.

Ekspedicija je bila radovedna, kako debela je ledena odeja. Posrečilo se ji je, da je led premerila 45 km od obali v višini 2550 metrov s pomočjo razstrelbe. Dognali so, da je bil debel na kraju razstrelbe 1200 metrov in zatem je še le trda zemlja, ki je komaj visoka 350 metrov.

Za ravnokar omenjeno ugotovitev so porabili 13 in pol kg ekrazita. Po drugod je led še bolj debel ter pritiska z neizmerno težo že tisoč in tisočletja zemljo. Kaka je ta zemlja, vedi Bog.

Grönlandija je ob obali obljudena od Eskimov, nad katerimi čuva Danska. Doslej se je brigal malokdo, da bi odkril tajnosti pokrajine večnega ledu, pod katerim so gotovo zakopani zemeljski zakladi. Nemci skušajo v zadnjem času zastaviti vse sile, da bi si znanstveno osvojili Grönlandijo, ko jo odkrili njihovi predniki.

Otvoril sem nov Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49 (tik gimnazije), tel. 2358. Sanatorij je moderno urejen, zlasti za operativne slučaje, ima centralno kurjavo, vsaka soba tople in mrzle vode. Diametrija, višinsko solnce, ultra-rudeča žarnica, tonizator. — Izbera zdravnikov dovoljna. Cene zmerna. — Primari dr. Černič.

»Ne vemo, ali se poslužujejo popi s cerkovniki našega urnika, toda dejstvo je, da so se prilagodili novemu redu. Naj zapusti delavec tovarno po dnevi ali ponoči, vedno gre lahko k mašili!«

Dva načina lova na divje konje.

V eni zadnjih številčk našega lista smo poročali, kako se podijo črede divjih konj po pustinjah Južne Amerike. Tokrat hočemo opisati, kako lovijo podivjane konjske črede v pokrajinah ob ruskem veletoku Volga. Tukaj sta znana dva načina lova: ruski in kirgiški.

Na ruski način je lovilo pod carsko Rusijo konje vojaštvo in seve predvsem kozaki. Ako so kje izsledili večjo čredo, so zgradili daleč pred njo plot, ki se je na sredini zoževal v trikot. Oficir je potom daljnogleda dognal, katere živali so najlepše in najboljše. Lov so pričeli jezdeci na konjih na ta način, da so ločili za ulovljenje določene živali od ostale črede in jih tirali proti trikotnemu plotu. Ko so pribreželi konjski divjaki na najbolj ozki prostor, so zaprli tamkaj v travi skriti lovci izhod in se vrgli nad ujetnike z vrvmi. Zvezane živali so vlekli v staje, da so se odpočile. Ko se je divji konj nekoliko opomogel, se je začel zaganjati z vso močjo proti stropu, cukal za priveze ter se metal na vse strani, da bi si otel ugrabljeno prostost. S pobežnimi poskusi neha, ko je popolnoma zmučen. Divjanje se ponavlja po več dni, ne da bi poskusil jetnik natrošeno mu hrano. Prvi znak, da se bo pustil konj ukrotiti, je ta, da se loti krme. Veliko jih sploh pogine, ker nočejo jesti. Divjanje najbolj vročerkvinih pasem je mnogokrat tako silovit, da se konj pri tem ubije. Ko je žival enkrat premagala trmo, je popolna ukrotenost prav lahka. Prirodoslovci trdijo, da je v malokateri živali tako zelo razvito hrepenenje po prostem gibanju nego ravno pri divjem konju.

Kirgizi so mongolski pastirski narod, ki lovijo najlepše divje konje čisto na drug način. Pri Kirgizih se ukvarja s konjskim lovom duhovščina. Svečenik se obleče v rdeč plašč in se plazi z vso previdnostjo proti čredi. Ko je izsledil najlepšo žival, se postavi po koncu in upre svoj pogled z vso srditostjo v za ujetje določenega konja. Pogled kirgiškega lovca nekako omami ter uspava divjaka, da se začne tresti po celem životu, a se ne more ganiti z mesta, medtem, ko so odrzeli njegovi tovariši že bogznaj kam. Še le tedaj se vzdrami žival iz strmljenja, ko mu je skočil lovec na hrbet in mu vrgel krog vratu nalašč za krotenje izdelano udo. Konj se spusti v dir za pobeglo čredo, a vse divjanje mu ne pomaga nič, ker mu sedi na hrbtu krotitelj, ki jetnika kmalu užene.

Opisani način lova je skrivnost kirgiškega svečenitva in obstoji v moči človeškega pogleda nad živalskim.